

МЕЛІОРАЦІЯ

УДК 631.626.2

ТЕХНІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОРИЗОНТАЛЬНОГО СИСТЕМАТИЧНОГО ДРЕНАЖУ В ДЖАНКОЙСЬКОМУ РАЙОНІ АР КРИМ

**В.В.КОЛЕСНИКОВ – к.с.-г.н., в.о.професора кафедри
с.-г. меліорацій, Херсонський ДАУ**

Розвиток зрошення на великих територіях зі слабкою природною тренованістю при відносно близькому заляганні водоопіру, докорінно змінило гідрогеологічні обставини у цих районах.

Природна дренажність земель, яка залежить від геологічної будови, геоморфологічних умов і особливостей рельєфу є головним фактором, який впливає на меліоративний стан земель. При тривалому зрошенні, включаючи інтенсивно дренавану зону, підґрунтові води наближаються до поверхні землі і суттєво впливають на засоленість ґрунтів, а останні – на врожайність сільськогосподарських культур.

Основним і надійним способом запобігання подальшого підйому рівнів підґрунтових вод вище критичних позначок, а також підтримання оптимального сольового режиму ґрунтів підґрунтя є дренаж.

Будівництво дренажу в АР Крим розпочалося у 1966, і вже у 1970 р. площа дренажу в Джанкойському районі була майже 4 тис. га (таб. 1). Із року в рік обсяги будівництва дренажу зростали, і у 1993 р. загальна площа дренажу в районі становила 64,7 тис. га. З 1995 р. будівництво дренажу припинилося, тому у 2000 р. загальна площа дренажу в Джанкойському районі не перевищує 65,8 тис. га

В останні роки інтенсивність зрошення у зв'язку зі складним економічним станом господарств різко зменшилася.

Інфільтрація від поливів в підґрунтові води скоротилася, що призвело до зниження рівня підґрунтових вод відносно глибини закладання дрен. Тому більше 50% побудованого дренажу не працює. Це не єдина причина, але вагома. Технічна характеристика побудованого дренажу в господарствах Джанкойського району наведена в табл. 2.

Таблиця 1 – Динаміка зростання дренажних площ в Джанкойському районі АР Крим

Роки	Загальна площа дренажу, га	У т.ч. працює:		Не працює, га	% непрацюючого дренажу
		постійно, га	періодично, га		
1970	3811	950	286	2575	67,6
1971	4686	696	1218	2772	59,2
1972	7506	1476	2373	3657	48,7
1973	11289	2658	1530	7101	62,9
1974	12869	5908	1429	5532	43,0
1975	14768	6017	2845	5906	40,0
1976	17298	7956	3418	5924	34,2
1977	23457	16397	3064	3996	17,0
1978	28182	18672	2366	7144	25,3
1979	30793	19671	1493	9629	31,3
1980	36043	20001	1931	14111	39,2
1981	44480	24503	1028	18949	42,6
1982	50132	26015	1312	22805	45,5
1983	54488	28327	1474	24687	45,3
1984	57078	34558	1508	21012	36,8
1985	57939	34252	1609	22078	38,1
1986	58980	35676	1149	22155	37,6
1987	60314	35200	1040	24074	39,9
1988	61036	35300	800	24936	40,8
1989	61665	33105	795	27765	45,0
1990	62472	35000	400	27072	43,3
1991	64377	35000	300	29077	45,2
1992	64486	28577	305	35604	55,2
1993	64659	32000	125	32534	50,3
1994	64659	30000	112	34547	53,4
1996	65798	29150	300	36348	55,2
1997	65798	31200	1500	33098	50,3
1998	65798	31801	1200	32797	49,8
1999	65798	25100	1035	39663	60,2
2000	65798	23800	1007	40991	62,3

Аналізуючи параметри побудованого дренажу, слід відмітити, що глибина закладання дрен коливається від 2,29 м (Україна) до 4,42м (Україна), а міждренна відстань від 86 м (Молода Гвардія) до 310м (Росія). За матеріалом дрен колекторів гончарні труби займають 35,7%, ПВХ – 36,6%, бетонні – 11,8%, азбестоцементні – 15% та керамічні – 0,9%. Фільтруючий матеріал теж різний. Так, скловолокну надається 43,7%, склополотну – 0,7%, склосітці – 43,0%, а склотканині – 12,6%.

Таблиця 2 – Забезпеченість земель дренажем у Джанкойському районі на 1.01.2000р.

№ п/п	Господарство	Загальна площа дренажу, га	Кількість дренажних ділянок, шт	Середня глибина закладання дрен, м	Міждренна відстань, м	
1	ім. Леніна	4493	8	3,6	162-220	
2	Україна	4227	9	3,5	130-250	
3	ім. Гагаріна	2315	4	2,8	170-208	
4	ім. 8 Березня	2680	4	3,61	128-220	
5	Зоря	2483	5	3,65	120-182	
6	Чонгарський	1449	2	3,0	145-260	
7	Джанкой	2993	10	3,28	143-240	
8	Ізмурдний	1680	3	3,30	220	
9	Мічурінець	1428	7	3,50	170-200	
10	Північний Крим	1650	3	2,71	210	
11	Заповіт Леніна	6320	10	3,3	110-240	
12	Новокримське	233	2	2,9	160-190	
13	Перемога	824	3	3,8	180	
14	Молода Гвардія	6379	11	3,15	86-250	
15	Перекопський	4454	7	3,10	132-240	
16	Ясна Поляна	2923	5	3,56	120-240	
17	Магарач	364	2	4,0	240	
18	Луганське	3359	4	3,65	220-240	
19	Росія	5945	11	3,0	120-310	
20	Тимирязева	2218	6	3,52	140-222	
21	Обільний	3182	6	3,15	120-240	
22	Азов	153	1	4,02	240	
23	Зарічний	3942	7	3,07	126-200	